

Kalamidad og ang mga umaabot

Gi-drawing ni
Jomafier Manatad

Kaning mini-komiks kay gibase sa reasearch mahitungod sa kung giunsa pagapekto sa mga katalagman ang mga paglaum, pangandoy, ug mga plano sa kinabuhi sa mga tawo sa Barangay Talisay, Daanbantayan, Philippines. Dako kaayo among pasalamat sa tanang midawat kanamo ug mipaambit sa ilang mga kasinatian uban ang pagkamatinud-anon ug pagkamahinatagon.

Ang research kay gipahigayon ni Dr Gemma Sou sa pakigtabang ni Prof. Peter Adey og Dr Colette Mortreux gikan sa Monash University sa Australia, kauban si Mr Maximiliano Quijote taga Daanbantayan. Labi sa tanan, Nahimo kini tungod sa pagkabukas sa mga residente sa Talisay nga migahin ug panahon sa pagpaambit kanamo.

Makita jud sa mga gipangstoryahan kung unsa ka importante ang papel sa mga babaye sa pagbangon gikan sa mga katalagman. Pagkahuman sa mga katalagman ang mga responsibilidad sa mga babaye kasagaran mahimong mas demanding samtang naningkamot sila nga mapadayon ang "normality" sa panimalay, samtang nitabang sa pag-ayo og pagbuhat balik sa ilang mga panimalay og panginabuhi.

Gipaambit usab sa mga tawo kon giunsa sa pagbalik-balik nga mga katalagman makapahinay o makabalda sa mga plano ug pangandoy sa kinabuhi. Pero bisan pa aning mga hagit sa kinabuhi nakita namo ang kakugi, pagkamamugnaon, ug pag-atiman sa uban sa mga babaye.

Salamat,

Dr. Gemma Sou

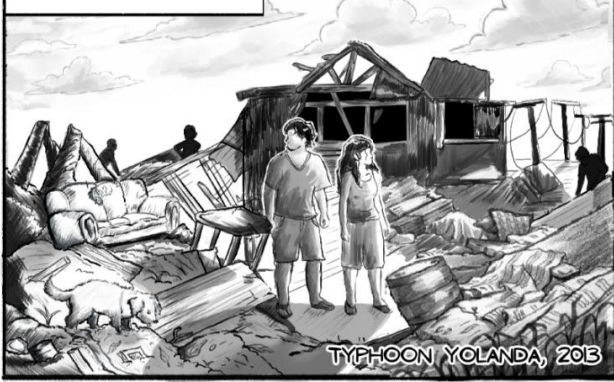
Dr Colette. Mortreux

Prof. Peter Adey

ANG KANUNAY NGA MGA
KALAMIDAD NAKAPALISOD SA MGA
KINABUHI SA DAANBANTAYAN

TYPHOON YOLANDA, 2013

TYPHOON URSULA,
2019

TYPHOON ODETTTE,
2021

tara na inday,
kinahanglan natang
moadto sa simbahan
sa makadiyot

EARTHQUAKE, 2025

ADTO
KU-HAA
SI
MARIA!

MAMA!
PAPA!

TYPHOON UWAN, 2025

HUMAN SA MGA KALAMIDAD,
MAS LISOD PARA SA MGA
KABABAYEN-AN ANG ILANG MGA
RESPONSIBILIDAD SA PAMILYA.

mama gi laay na
kaayo mi,
Kanus-a na ta
makabalik sa
eskwelahan?

puhon,
inday og
dodong, kuan
mag duwa
nalang tag
patintero.

MAS MO LISOD ANG
PAGLUTO KUNG WALAY
KURYENTE O KALAN.

SAMTANG DAGHANG LALAKI ANG
NAGTRABAHO, ANG MGA
KABABAYEN-AN MABILIN NGA
MAGKUHA SA PAGAON UG TUBIG.

Kinahanglan pa
og dugang nga
mga
distribution
point.
Kinahanglan pa
nako molakaw
gikan sa pikas
bahin sa
bungtod.

sakto
jud

ANG MGA KABABAYEN-AN MAHIMONG
PANGUNAHING EMOSYONAL NGA SUporta
PARA SA MGA MIYEMBRO SA PAMILYA NGA
TRAUMATIZED, SAMTANG GINAPUGNAN
NILA ANG ILANG KAUGALINGONG TRAUMA.

Nahadlak mi
nga mubalik ang
ungo ug uyugan
ang babay usab.

Walay nay ungo
langga. Luwas
ka dinhi promis
ko nimo.

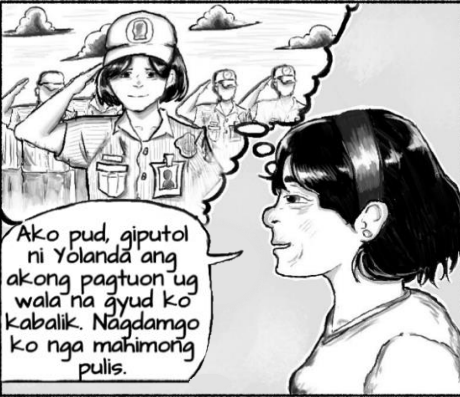
KASAGARAN ANG MGA BABAE
MAKA PANIMATI OG KUSOG NA
PRESSURE NGA MOBALIK ANG
NORMAL NGA KINABUHI PARA
SA ILANG PAMILYA HUMAN SA
MGA KALAMIDAD

ANG MGA KALAMIDAD
NAKAPUGONG SA DAGHANG
KABAYEN-AN SA PAGKAB-OY SA
ILANG MGA PLANO UG MGA
DAMGO SA KINABUHI

Gusto unta ko mahimong flight attendant, pero gipahunong ko ni Yolanda sa paghuman sa akong pagtuon.

Ako pud, giputol ni Yolanda ang akong pagtuon ug wala na gyud ko kabalik. Nagdamgo ko nga mahimong pulis.

ANG MGA KALAMIDAD
NAGLISOD SA PAG-IPON OG
ISO NGA KWARTA ARON
MAKAPAGSUGOD OG
GAGMAY NGA NEGOSYO

Gusto unta ko magtukod og akong Kaugalingong Karinderya. Ako unta'y magluto sa pinakalami nga adobo, pancit, ug Kalereta sa Daanbantayan haha

Nagplano unta ko mahimong OFW, pero wala mi nakaipon og kwarta para sa visa ug pamasahé sa eroplano.

Nagplano unta ko nga palambuan ang akong negosyo ug tarung nga kinabuhi. Pero kada adunay kalamidad, mawagtang ang akong mga kostumer sulod sa pipila ka bulan.

Gusto ra unta nako makalingkawas sa kakabus ug makatukod og riindot ug luwas nga balay para sa akong pamilya.

Pero sa matag kalamidad, nagkalisod kini pag-ayo.

BISAN PA SA KANUNAY NGA MGA KATALAGMAN,
ANG MGA BABAYE ADUNAY DAKONG PAGLAHUTAY
SA PAGPAUSWAG SA ILANG KINABUHI UG SA ILANG
PAMILYA

Gikan sa mga bagyo
hangtod sa iniag daghan
na kog nasinati
sa Daanbaritayan. Naa pa
koy trauma, pero
mopadayon gihapon ko

Lisod ang kinabuhi
sa mga tawo nga
sama nato.
Kung adunay mga
katalagman Nagsalig
kami sa kakugi

Kung adunay katalagman,
kinahanglah nga dili ka
completely give in na mag
padala. Nagpadayon ko para
sa akong pamilya

Dili ko mosurender sa
paglaum kay
kinahanglan mopadayon
ang kinabuhi bisan pa sa
mga kalamidad.

Gusto namong kinasingkasing nga magpasalamat sa mga residente sa Talisay nga midawat kanamo sa ilang mga panimalay ug mipaambit sa ilang mga kasinatian kanamo. Inyong oras, salig, og kinabubut-on nga mo maghisgot bahin sa adlaw-adlaw nga kinabuhi human sa mga katalagman nga nakapahimo niini nga proyekto.

Ang mga istorya sa mga tawo bililhon kaayo. Ilang gipakita ang mga problema nga giatubang sa mga tawo ug gitabangan sila sa pag-ila sa mga oportunidad aron masuportahan ang kalig-on sa komunidad.

Malipay kaayo ang among grupo nga magpabiling konektado ug magpadayon sa pagkat-on gikan sa mga taga-Talisay pinaagi sa umaabot nga panukiduki ug kolaborasyon.

Kung ganana ka mohatag og feedback, mangutana, o magpadayun na konektado sa umaabot na trabaho, ayaw kaulaw sa pagkontak:

Gemma Sou (Monash University)

✉ gemma.sou@monash.edu

Bahin sa ga-drawing

Si Jomafier Manatad kay usa ka student leader sa CTU Daanbantayan, og ang Chief Layout Artist sa The Modern Fisher editorial board. Mahiligon sa art, gaming, ug pilosopiya, mo buhat siya og mga artworks nga nagpakita sa iyang pagkamamugnaon, ug imahinasyon. Iyang gihatagan og kinabuhi ang mga ideya pinaagi sa disenyo, og storytelling nagsilbing mga siplat sulod sa iyang kinabuhi.

Kining mini-komik nagpaambit og mga istorya mahitungod kung ang kanunay nga mga katalagman pwede mo paglangan o pagpugong sa mga babaye sa pagkab-ot sa ilang mga paglaum, pangandoy, ug mga plano sa kinabuhi. Kani gibase sa mga panag-istoryahanay kauban ang mga residente sa Barangay Talisay sa Daanbantayan, Philippines.

Sa samang higayon, gipakita sa komiks ang determinasyon, pag-atiman, ug paglahutay sa mga babaye bisan pa sa kanunay nga mga katalagman. Pinaagi sa pagpaambit niining mga istorya, giila sa komiks ang kanunay nga wala makita nga trabaho sa mga babaye sa mga komunidad nga naapektuhan sa kalamidad.

